

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

KIHÍVÁSOK ÉS SIKEREK JELLEMEZTÉK AZ ÉVET

fotó: facebook.com/primariaborsec

Az esztendő vége általában a számadás időszaka is. Ilyenkor visszatekintünk, értékelünk és a jövőt tervezzük. Kimondhatjuk, újabb fontos mérföldköveket értünk el 2023-ban a városfejlesztés és a turizmus terén. Mik József polgármesterrel a Borszékert érintő változásokról és tervekről beszélgettünk.

Kétségtelenül az év egyik kulcsfontosságú szereplője a Fontana Gyógyfürdő volt, amelynek működése radikális változást hozott a város turizmusában. Mik József elmondta, hogy a gyógyfürdő üzemelése és minőségi szolgáltatásai jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy Borszék újfent az országos turizmus kiemelt szereplője lett. Hangsúlyozta, hogy további fejlesztések

szükségesek annak érdekében, hogy a város vonzó maradjon az ide látogatók számára. „Fontos, hogy a helyi szolgáltatók is részt vegyenek ebben a folyamatban, hiszen a helyi kisvállalkozások és szolgáltatások nélkülözhetetlenek a város turisztikai vonzerejének növeléséhez. Meg kell értenie mindenkinek, hogy településünk turisztikai fejlesztése közös érdek, ezért mindenkinek

hozzá kell tennie a részét” – jelentette ki az előljáró.

Idén látványosan fejlődött az infrastruktúra, több, uniós és kormányzati támogatásból zajló beruházást lehetett nyomon követni. Ezek mellett fontos szerepet kapott a közösségi élet szervezése. „Egyre népszerűbbek a nyári fesztiváljaink, amelyek színes programokkal vonzzák a lakosokat és a turistákat.

(folytatás a 2. oldalon)

fotó: fotó: Virágos Magyarország

**BORSZÉK A KÁRPÁT-
MEDENCE
EGYIK
LEGVIRÁGOSABB
VÁROSA**

2. oldal

fotó: facebook.com/agota.elek.

November 24-én nem mindennapi élményben lehetett része a borszéki műkedvelő közönségnek, hiszen újra városunk színpadán láthatta a mindig vidám, pezsgő Elek Ágotát immár hivatásos színészként. Ennek apropóján kérdeztem életének eddigi alakulásáról.

4. oldal

**EGY ÉV -
HÉT RENDEZVÉNY
SZÁMVETÉS**

8. oldal

(folytatás az 1. oldalról)

Pozitívumként értékelem ugyanakkor, hogy helyi egyesületek kapcsolódtak be a városi élet körforgásába, jelentős szerepet játszva a közösségi életben. Számos kezdeményezéssel és eseménnyel járulnak hozzá a város kulturális életének sokszínűségéhez” – nyomatékosított Mik József.

A városvezető kiemelte, az utolsó negyedévben jelentős kihívásokkal kellett szembenézni. A kormány rendkívüli

módon megnehezítette az önkormányzatok életét, ezért például a karácsonyi és szilveszteri ünneplés is visszafogottabb lesz. Mik József kifejtette, hogy bár nehézségekbe ütközik a jövő esztendő beruházásainak tervezése, a város elkötelezett a további fejlődés mellett, és minden erőfeszítést megtesz a projektek megvalósításának érdekében.

„Kihívások és sikerek egyaránt jellemezték ezt az évet. Hangsúlyoznám, hogy

a közösség ereje és összetartása a város fejlődésének kulcsa. Köszönet és elismerés illeti a polgármesteri hivatal munkaközösségének áldozatos és odaadó munkáját, hiszen nélkülük érdemben nem sokat tehetnénk. Köszönöm a borszékiek bizalmát, és remélem, hogy a jövőben is közösen folytathatjuk ezt az utat. Együttal áldott karácsonyt és örömeiben gazdag, boldog új esztendőt kívánok mindenkinek.”

Rédai Botond

BORSZÉK A KÁRPÁT-MEDENCE EGYIK LEGVIRÁGOSABB VÁROSA

foto: Mosnád Gellért

Rangos magyarországi elismerésben részesült városunk: Borszék elnyerte a Virágos Magyarország idei kiírásának Romániai fődíját! Az elismerést Cotrigășanu Cristina, a turisztikai iroda munkatársa vette át.

A Magyar Turisztikai Ügynökség

(MTÜ) 2023-ban 30. alkalommal hirdette meg a Virágos Magyarország versenyt, amelybe ezúttal is csatlakozhattak a Kárpát-medence magyarlakta települései is. Borszék Városháza élt a lehetőséggel, és bejelentkezett Magyarország legrégebbi és legnépszerűbb környezetszépítő

versenyébe, amelynek felhívására évről évre egyre több település önkormányzata mutatja meg szakmai szervezetek képviselőinek a megszépült közterületeit, gondozott zöldövezeteit.

A verseny idén is sikeresen mozgósította a hazai és határon túli magyarlakta települések közösségeit, a kisebb falvaktól kezdve, a nagyvárosokon át a budapesti kerületekig. Többek között ennek is köszönhető, hogy a harminc éves múltra visszatekintő Virágos Magyarország történetében ez évben rekordszámú nevezés érkezett: közel 400 település 549 pályázatot nyújtott be a Bizottsághoz.

Minden versenyben részt vevő önkormányzat egy-egy jubileumi facsetetével és emléktáblával lett gazdagabb a szervezőbizottság jóvoltából.

Magyarország legrégebbi környezetszépítő versenyének célja a települési környezet minőségének folyamatos javítása és a turisztikai vonzerő növelése a zöldfelületeken keresztül.

Rédai Botond

A HELYI ÖNKORMÁNYZAT

NOVEMBER ÉS DECEMBER HÓNAPOKBAN JÓVÁHAGYOTT TANÁCSHATÁROZATAI

1. Elfogadtuk a város 2023. évi költségvetésének többszörös kiigazítását.

2. Jóváhagytuk Borszék város képviselőt a Zákányszéken megszervezett gasztro-nómiai és kulturális eseménysorozaton.

3. Elfogadtuk a pedagógusok ingázásához járuló költségek fedezetét október hónapra 4301,00 lej értékben.

4. Átszerveztük a polgármesteri szakapparátust a 296/2023 törvény értelmében, amely az önkormányzati dolgozók 10%-os létszámcökkentését írja elő.

5. Meghatároztuk a maroshévízi illetve

borszéki Erdészeti Hivatal által a város köz tulajdonában lévő erdőállományból kitermelt, lábonkénti fatömeg referenciaárát, rendeltetési helyét és tőkésítési módját.

6. Módosítottuk a Hétvezér sétány 14 és 16 szám alatt található ingatlanok határát, annak érdekében, hogy a felsőborszéki Kultúrház rehabilitációs projektje területrendezési szempontból optimálisan kivitelezhető legyen.

7. A Fontana Balneo Zrt részére támogatást hagytunk jóvá, így 200.000 Euró értékkel növekedik a cég alaptőkéje.

8. Meghosszabbítottuk a Regionális Operatív Program 2018/13/13.1/1/7-as keretében zajló városrendezési beruházások kivitelezésének határidejét 2024. december 31-ig, így a projekt az új költségvetési ciklusra is kiterjed majd.

9. Meghatároztuk a 2024. évi helyi adókat és illetékeket, az Országos Statisztikai Intézet által közölt 13,8% inflációs rátával számolva.

10. Jóváhagytuk a magánszemélyek építmény- és telekadó-kedvezmény igényléseit.

Tudósít: Szőcs Noémi

KARÁCSONY ÜNNEPE JN 1, 1-18

János evangélista prologusa talán kicsit filozofikusnak tűnik arról, hogy miképpen jött közénk az isteni Ige, aki tulajdonképpen maga az Isten.

Érdekes, hogy János nem úgy kezdi az evangéliumát, mint a többi három evangélista, akik szépen lassan felvezetik a témát, hanem mindjárt a legfontosabbal kezdi: hogy az, aki által minden lett, az jött el közénk, emberekhez, hogy megismeresse velünk az Atyát.

Olyan tömör mindaz, amit mond, hogy ha először hallja az ember, nem értheti meg. Bár az sem volna meglepő, ha valaki sokadik olvasás után is azt mondaná, hogy még most sem érti teljesen azt a tényt, hogy, az aki Isten, olyan lesz, mint mi emberek. És éppen ez a karácsony üzenete. Isten gyermekként eljött a világba, itt élt közöttünk, ugyanúgy, mint egy ember. Vállalta az emberi sorsot, sőt a legkegyetlenebb emberi sorsot.

Erre is gondolnunk kell, amikor ma megállunk a jászol előtt. Ettől az óriási szeretettől lángra kapva kell a mai világban élnünk nekünk, keresztényeknek. Karácsonykor, amikor a legnagyobb szeretet közénk érkezésére emlékezünk, emlékezzünk úgy rá, hogy gondoljuk végig, mit is tett Ő értünk.

Hagyjunk fel kicsinységünkkel, nézeteléréseinkkel, vitáinkkal, haragunkkal és adjuk át magunkat a tiszta szeretetnek.

Igen, ezt kéne tennünk. De lássuk, Karácsonyt megelőzőleg, mit tettünk? Volt bátorságunk felhívni azt az apát, vagy édes- anyát, akivel összevesztünk

valamikor? Volt-e bátorságunk elmenni testvérünkhöz, és azt mondani neki, ne haragudj, amiért jobban ragaszkodtam az anyagiakhoz, mint hozzád, testvéremhez, és képes voltam bíróságra menni ellened? Mertünk-e átmenni szomszédunkhoz, és bocsánatot kérni tőle? Vagy akármilyen kis dolog legyen, akárkivel, erőt tudunk-e venni magunkon, hogy jóvátegyünk mindent, hogy megbocsássunk, és a karácsonyt karácsonnyá változtassuk?

Egy mese szerint egy róka kileste egyik alaklommal a pusztában legelésző nyáj közül a legarravalóbbat, hogy magának vacsorára megszerezze.

Felmérte a terepet, megnézte, hány juhász van a nyáj körül, hol tudná leginkább észrevétlenül megközelíteni és elragadni a bárányt. Miután mindezzel végzett, hazament, és otthon az odújában várta az est leszálltát. Már szürkületkor annyira lázban volt, hogy alig bírta magával, de tudta jól, hogy nem elég megvárni az estét, hanem a vadászathoz leginkább az éjféli utáni időpont a legalkalmasabb, amikor már a juhászok nagy része alszik. Amikor eljött az alkalmas pillanat, útra kelt, hogy a rég áhítozott vacsorát megszerezze. Lassan, szinte hangtalanul közelítette meg a helyszínt. Meglepve vette észre, hogy a pásztorok nemhogy nem alszanak, hanem igencsak nagy izgalomban vannak. Ráadásul az ő bárányát, amit éppen kinézett, úgy látszik valami miatt elkülönítették a többiek közül, és valahová elvinni szándékozták. Úgy gondolta, kicsit jobban utánané- z

a dolgoknak, és amikor látta, hogy a pásztorok mind felkerekednek és elmennek, lassan lopózkodva utánuk eredt. Egy eléggé elhagyatott barlanghoz mentek, ami istállónak volt átalakítva. Mivel kíváncsi volt, hogy mi folyik odabenn, igyekezett valahogy beosonni. Amikor sikerült neki mindez, látta, hogy egy gyerek fekszik a jászolban. A jászolhoz érven, valami furcsa érzés kerítette hatalmába. Nem érzett ő sem éhséget, sem valami más gonosz szándékot, mert annak a kisgyermeknek a látványa eltöltötte békével és örömmel. Így változott meg, és alakult át a mese szerint a róka Betlehemben.

Minket felnőtteket is, megtaníthatna arra, hogy elhagyva kis gonoszkodásainkat, engednünk kell, hogy a kisdéd Jézus melegsége és szeretete áthassa lelkünket. Talán mi is meg tudunk változni, mi is le tudunk tenni rossz gondolatainkról, rossz szokásainkról, és észre tudjuk venni azokat, akiket megbántottunk, vagy valami rosszat tettünk.

Végezetül pedig a meséről jóval komolyabb dologra terelvén a szót, C. Gustav Jungtól, a híres pszichoanalitikustól idéznék: „minél erősebben ragaszkodik vélt tulajdonához az ember, és minél kevésbé érzi meg a lényegét, annál kevésbé elégíti ki az élete. Korlátozva érzi magát, mivel korlátozottak szándékai...”

Ezekkel a gondolatokkal kívánom mindenkinek, hogy a karácsony valóban karácsony legyen mindenki számára.

Áldott ünnepeket kívánok!

Elekes Szabolcs

KARÁCSONYRA KÉSZÜLŐDVE

Információk zuhatagában élünk, alig tudunk pár mondatot végigmondani anélkül, hogy meg ne szólaljon a zsebünkben a telefon. És közben nem vesszük észre, hogy a saját beszédünk is már gyakran csak egymásra dobált szavak halmaza. Pedig ahhoz, hogy a szívünkig ható szó elhangozzék, hogy meghalljuk a lényeges mondatot, csendre van szükségünk. Tudni kell figyelniünk önmagunkra, másokra és a világra. Ki kell nyitni a szívünket is, hogy behatoljon a másoktól érkező kedvesség sugara, hogy érzékelni tudjuk az igazi segítséget kérő kiáltásokat is.

Az ünnep hangulatában a másik emberre figyelünk, és arra gondolunk, hogy mit nyújthatnánk szeretteinknek, azoknak akik fontosak számunkra. Ez a mi legemberibb értékünk. Nem a drága ajándékok jelentik szeretetünket, hanem hogy önmagunkból mit adhatunk. Az ajándékok kedves jelzések, de az igazi érték az emberségünkben megszülető Isten. Az az ember, aki nem csak saját magáért él, aki igazi harmóniát tud teremteni belső világában, saját lelkében és a maga környezetében, mindenekelőtt családjában, ami talán kisugározhat a barátok, munkatár-

sak felé is. Ahol harmónia, béke, szeretet van, ott meghitt, bensőséges kapcsolatokra épülő családot lehet teremteni, amely érzelmi lelki közösséget, élményt nyújt. Csak így tudjuk az otthon melegét valósággá, megélhetővé tenni, ami végig kíséri egész életünket, és mindig megadja számunkra a megújulás lehetőségét. A legfontosabb a karácsonyban A CSALÁD. Nem az ajándék, hanem a karácsonyfa és a köré gyűlt családi béke és szeretet.

Legbensőségesebb ünnepünkhöz közeledve mindannyiunknak békés, boldog karácsonyt kívánok!

K.J.

BESZÉLGETÉS

ELEK ÁGOTA SZÍNMŰVÉSSZEL

fotó: facebook.com/primariaborsec

M.R.: A Források olvasóinak nem nagyon kell téged bemutatni, hiszen itt nőttél fel köztünk, velünk. Azt azért mégis megemlíteném, mert nem biztos, hogy mindenki tudja, hogy nagytatád, Elek Károly a Kolozsvári Állami Magyar Opera művésze volt, így szinte színészi vér csörgedezik ereidben, korán megismerkedhettél a színházzal. Meséld a kezdetekről! Van-e esetleg olyan meghatározó élményed, emléked, amely a színi pálya felé terelgetett?

Elek Ágota: Van egy meghatározó élményem, amit ilyenkor mindig el szoktam mesélni. 10 éves lehettem, amikor nagytatám 75 éves visszahívására elmentünk Kolozsvárra, akkor voltam először kőszínházban. A Mágán Miskát játszották. Mi az ötödik-hatodik sorban ülhettünk, én a nagynénim mellett. Arra emlékszem, hogy bejött a Marcsát alakító színésznő, én meg végig őt figyeltem. Erre már nem emlékszem, de nagynéném mesélte, hogy odasúgtam a fülébe: „Majd egyszer én is ezen a színpadon szeretnék Marcsa lenni.” Ez volt az első olyan élményem, ami a színházhoz kötődik. Ezt követi a legelső itthoni színházi szereplésem. 2013-ban, szintén 10 évesen Mosneág Ilona, Ilike néni rendezte az Angyali karácsony című darabot. Mirelkát, a rosszcsont angyalkát alakítottam, akinek a Földön kell jóvá tennie minden rossz cselekedetét. Nagyon élveztem édesanyámmal a közös szövegtanulást, a próbákat. Ezt követően az általános iskola alatt már nem nagyon volt színházi előadásom.

M.R.: Azért mégsem szakadt meg teljesen a kapcsolatot az előadóművészettel, hiszen tagja voltál a Czifrasarok Néptáncgyűttesnek is.

E.Á.: Persze, verseket szavaltam, táncoltam, akkor még hegedültem is László Tibi bácsival.

M.R.: Elvégezve az általános iskolát, egyértelmű volt számodra, hogy színészi pályán folytatod?

E.Á.: Igen. Igazából úgy voltam, hogy a zene is érdekel, a tánc is érdekel, minden érdekel, de valahogy a színház mindennél jobban érdekelt. Talán az is nyomott a latba, hogy nagyon élveztem nagytatám életvitelét. Mindig vidám volt. Így mentem el a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceumba vizsgázni, ahova sikeres felvételt nyertem.

M.R.: Hogy jellemeznéd a középiskolás éveidet?

E.Á.: Nehéz. Nagyon nehéz volt. Meg kellett tanulnom, hogy nem minden olyan könnyű, ahogy én elképzelem. Ha valamit el szeretnék érni, ahhoz sokat kell tennem, sokat kell nyelnem, és ösztönzőleg kell hatnom másokra is, ha a helyzet éppen úgy kívánja. Azért is nehéz volt, mert az ember 13 évesen bekerül egy elképzeléssel a színházi közegbe, és közben kiderül, hogy az osztály nagy része nem ezzel akar foglalkozni tanulmányai után. Ez eléggé megnehezíti a közös feladatokat. Viszont ez idő alatt egy dolgot nagyon jól megtanultam: az időmenedzsmentet. Úgy kellett beosztanom az időm, hogy a gyakorlati órák után még tanulnom is kellett, sokszor este 12-kor is.

M.R.: Mert úgy kell elképzelni a művészeti oktatást, hogy vannak az általános műveltséget bővítő tárgyak, akár csak a többi középiskolában, de emellé még szakmai, gyakorlati órák is kerülnek az órarendbe?

E.Á.: Igen, vannak az érettségi tantárgyak

és a szaktantárgyak, úgyhogy reggeltől estig bent voltunk.

M.R.: Említetted, hogy sok türelemre, alázatra volt szükség. Miért?

E.Á.: A tanáraink azon módszere, ahogyan ki akarták belőlünk hozni a legjobbat, nagyon megterhelő volt. Idő kellett, míg rájöttünk, hogy miért viszonyultak hozzánk úgy, ahogy.

M.R.: Mire emlékszel vissza szívesen a plugoros éveidből?

E.Á.: A művészi beszéd és beszédtechnika tanárainkra nagyon szívesen emlékszem vissza. Ők úgy foglalkoztak velünk, hogy értettem mit szeretnének elérni, és láttam, hogy vannak szép dolgai a színháznak, amiben otthonosan érzem magam.

M.R.: Ezek szerint számodra már itt eldőlt, hogy ezen a pályán kell maradnod. Ennek megfelelően folytattad tanulmányaidat?

E.Á.: Igen. Felvételiztem Budapestre az SZFE-re (Színház és Filmművészeti Egyetem), s harmadrostáztam is. (a felvételi vizsga harmadik, egyben utolsó fordulója a szerk.) Érettségi előtt 2-3 héttel kaptam meg az értesítést, hogy utaznom kell, ráadásul Covid alatt. Rengeteg utánajárást igényelt a karanténkötelezettség miatt, míg kijutottam, a román érettségi vizsga előtt 3 nappal értem haza. Végül nem jutottam be, de nem bántam meg. Abban az évben tört ki az SZFE-s botrány is. A harmadik rostáig 37-en jutottunk el a 700 jelentkezőből, amire mai napig büszke vagyok.

M.R.: Van is amire, gratulálók! Végül a Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetemen tanultál tovább. Hogyan emlékszel vissza az egyetemi éveidre, mi okozott nehézséget?

E.Á.: Mint mondtam a Plugornak köszönhetően megtanultam a hatékony időbeosztást. A színművészetin talán ez jelenti a legnagyobb kihívást. Nagyon meg kellett tanulnom, hogy mit helyezzek a színház elé, hogy legyen egy kis magánéletem is. Talán e köré épültek a nehézségek is, úgy összeegyeztetni a próbákat, hogy az mindenkinek jó legyen. Ezen a Covid se segített. Az első évet online próbáltuk megoldani, majd kibéreltük a Jazz club pincéjét, ahová bejártak azon tanárok, akik vállalták a gyülekezési tilalom megszegéséből fakadó esetleges kellemetlenségeket. Ez nagyon nehéz volt, de ennek köszönhetően nagyon jól összekovácsolódott az osztályom.

M.R.: Most mesterképzéses hallgató vagy. Miben különbözik ez az eddigi tanulmányaidtól?

(folytatás az 5. oldalon)

(folytatás a 4. oldalról)

E.Á.: Kevesebb óráink vannak, viszont előadásokat készítünk rendezőkkel. Három darab per mesteri. Most megvolt kettő, jövőre lesz még egy. Én ebben a kettőben nem voltam benne, de a jövő évben játszani fogok, mert az a szabály, hogy egyben mindenképp szerepelnem kell, ha mellette színházban dolgozom.

M.R.: Mert te jelenleg az Udvertér Színház társulatának vagy a tagja. Hogy történt ez?

E.Á.: A művészi beszédet oktató tanárnőnk, Bajkó Edina régóta ismeri Lung László Zsoltot, az Udvertér Színház igazgatóját, sokat dolgoztak együtt. Az Udvertér

szövegmondókat keresett az idei március 15-ei ünnepi előadásra. A kollégám, János már a tavalyi darabban is szerepelt, mellé kellett egy lány. A tanárnő rám gondolt, engem küldött el. Mindketten megtetszettünk Zsoltnak, megkeresett, szerződést ajánlott, ugyanis idéntől önkormányzati színház lett az Udvertér. Elfogadtuk az ajánlatot, hiszen a márciusi munkafolyamat során olyan emberekkel találkoztunk, akikkel jó együtt dolgozni.

M.R.: Erről tanúbizonyságot is tettek a borszéki előadáson. A Testőrből egy színésznőt alakítasz. Hogy érezted magad ebben a szerepben?

E.Á.: Nagyon jól, nagyon élvezem. Ez egy

könnyed, korhű vígjáték, ami megadja azt a lehetőséget, hogy több oldalamat is megmutathassam. Nem vagyok egy komikus típus, nekem nagyon nehéz viccesnek lenni a színpadon, aminek az a titka, hogy nem szabad azt akarni, hogy vicces legyen az ember. Ez az előadás meg ugye nagyon sok komikus jelenetet tartalmaz, amelyekben úgy érzem, álltam a sarat, épp ezért fejlődésnek is tartom.

M.R.: De még mennyire álltad a sarat, részemről nagyon élveztem az előadást. Köszönöm, hogy mindezt megosztottad velünk. Kíváncsi vagyok, hogy minél előbb, minél több darabban, akár más műfajban is újra viszont láthassunk itthon! Sok sikert kívánok!

Móga Renáta

15 ÉVES AZ ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIÓ

fotó: facebook.com/erdelytv

2008. novemberében létesült, azzal az eltökélt céllal, hogy Erdélyről, a magyarokról a ma-

gyaroknak legyen egy önálló televíziója. Az alapítók között volt Nagy Zsolt, aki jó szakmai gárdát igyekezett verbuválni, akik vállalták a göröngyös utat. Az évforduló kapcsán Szepessy Előd főszerkesztő vázolta az elmúlt másfél évtized mérföldköveit: 2010-ben országos lefedettséget kaptak. 2013-ban már műsorgyártással is foglalkoztak. A következő két évben már a YouTube-on is elérhetővé váltak. A következő év a technikai megújulás jegyében telt (HD). 2019-ben

kezdtek a Mozaik élőműsort. A COVID utáni évben indult a 24+ című adás. Mintegy 60 műsor indult és összeségében 200 munkatárs volt, van. Sokuk láthatatlan, hiszen a kulisszák mögött dolgoznak: vágó, videografikus, stúdiós operatőr, szerkesztő, vezető, hangosító, keverő, de még a gyártásvezető és a főszerkesztő is. Napjainkban már a legnagyobb magyar nyelven sugárzó televízió. Fontosnak tartják, hogy jelen legyenek a közösségek életében, tárgyilagosan tudósítsanak es-

eményekről, életutakról. Vallják, hogy elkötelezettek, és kiszolgálják a nézőket. Rendszeresen tudósítanak a borszéki eseményekről is. Lekötnek az élő műsorok, amiből egyre több van. A legnagyobb nézettséggel bíró csatorna.

Szívesen nézzük műsoraikat, beleértve a híradót is. Sajátunknak érezzük, szeretjük. Kitartást, munkakedvet és munkabírást kívánunk az elkövetkezőkben is!

Farkas Aladár

MEGJELENT A SZÉKELY KALENDÁRIUM 2024-ES SZÁMA

A Mikulás ajándékaként kezünkben a Székely Kalendárium legújabb száma. A 368 oldalas kalendárium tartalmas és színes. Mindenki talál érdeklődésének megfelelő cikket, olvasnivalót. Meg sem próbálom felsorolni azokat a cikkeket, amelyeket érdemes elolvasni, hiszen szinte az összes olvasmányos. A szerkesztők közel 50 ételreceptet közölnek és néhány rejtvényt is.

Ebből a számból sem hiányzanak a Borszékről szóló cikkek. János Csaba geológus, Borszék régi barátja, jó ismerője részletesen taglalja Gyergyószék fűdőt, és bemutatja Az edélyi borvizek királyát, Borszéket. Alaposan áttekinti településünk történelmét, felsorolja azokat a szerzőket, akik az évszázadok során írtak Borszékről. Kiemeli Zimmethausen Antal elévülhetetlen szerepét. Az 1989-es rendszerváltás után a Székelyföldi Fürdőépítő Kaláka volt az első olyan mozgalom, mely révén megszületett a Tündérkert népi feredő. Ezt követően megépült az Ősforrás helyén a Mofetta. A fejlesztések sorát tovább lehetne taglalni. Végül 2022. december közepén sok éves vajúdas után megnyílt az új gyógyfürdő, a FONTANA, mely „télén napi 700, nyáron 1000 vendéget tud fogadni”. Ezáltal Borszék végre visszakapta régi fényét, rangját. Leírását 4 színes fotóval, illetve

képeslappal illusztrálja a szerző.

Ugyanide kívánczik Laczkó-Szentmihályi Endre cikke is: „Sissi-emlékek Székelyföldön I.” amelyben részletesen leírja azokat az emlékhelyeket, ahol Ferenc József osztrák császár és magyar király felesége, Erzsébet, becenevén Sissi megfordult. A szerző 19 helyszínt talált Székelyföldön, ahol a magyar királyné járt, s melynek emlékét szobor, emlékoszlop, emléktábla vagy emlékmű őrzi. Borszéken kutat neveztek el róla. A kedves olvasók emlékezhettek, hogy a Források 2021 júniusi számában fényképet is közöltünk a Fő- és Erzsébetkút márvány filigránjában lévő Sissi nagyméretű portréjáról.

Hamár a Kalendáriumokról esik szó ebben a cikkben, meg kell említenem a 2024-es Hargita Népe Kalendáriumot is, ami szintén e hónap elején jelent meg, és amiben már a kalendárium első lapjain szembeötlik Boncina-Székely Szidónia cikke: „Barlangok, vadregényes tájak és hűsítő források” című vendégcsalóató írása Borszékről. Írását egy a Jégbarlangról készült külső fotóval illusztrálja.

Érdemes belelapozni ezekbe a Kalendáriumokba, hiszen sok hasznos és szórakoztató írást találnak benne.

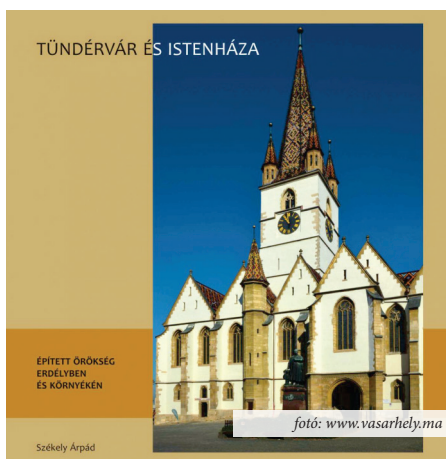
Farkas Aladár

SZÉKELY ÁRPÁD: TÜNDÉRVÁR ÉS ISTENHÁZA. ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG ERDÉLYBEN ÉS KÖRNYÉKÉN

ALFÖLDI NYOMDA, DEBRECEN 2023

Október elején volt a kötet gyergyószentmiklósi bemutatója. Sajnos nem tudtam részt venni, de Harrach Albert barátom jóvoltából gyönyörködhetem a fotóalbum szépségében. A nagyméretű fotóalbum (30x35 cm) anyaga (mind a szöveges szerkesztés, mind a képanyag) a szerző alkotása, ő szerkesztette, írta, és válogatta az idézeteket. Monumentális alkotás: 438 fotó, amiből 10 panoráma kép. A szerző tíz év alatt bejárta a történeti Erdély minden egyes tájegységét (33 kistáj), és kiragadta mindenhol a legjellegzetesebb épületeket, tájakat. Végigvezet az épített örökség (festői várak, ódon templomok, pompás kastélyok) kultúrtörténeti korszakain, stílusain: román kor, gótika, reneszánsz, barokk legmarkánsabb épületein. Bemutatja a Székelyföldet, Szászföldet, Királyföldet (Brassó és Beszterce vidéke), Fogaraszföldet, Moldvát, Bukovinát, Havasalföldet, Máramaros fatemplomait. Láthatjuk a romjaiban is gyönyörű menedék és parasztvárakat,

reneszánsz kastélyokat, díszes kapukat és záróköveket, szárnyas oltárokat, falfestészetet, kazettás mennyezetet, szentségtartókat és intarziás stallumukat (kóruspad, illetve ülőpadbútorzatot). Lenyűgözőek a tájképei, a magas hegyek glaciális tavai, hegycsúcsok, gerincek, vízesések. Nem megy el a szebb-

nél szebb virágok mellett sem, mintegy száz növényritkaságot láthatunk az album hasábjain. Megörökítette Erdély legszebb köveit: a Királykő-, a torockói Székely-kő, a Kis-Retyezáti Jorgován-kő, illetve a Székelyudvarhely melletti Szarkakő lenyűgöző látványát.

A 348 oldalas kötet elején találunk 3 térképet (amit maga a szerző szerkesztett) a 17-18. századi Erdélyről, annak vallási és nemzeti összetételével, illetve néprajzi tájegységeivel.

Jól dokumentált, hiszen a szerző földrajz tanár és már kiadott 8 kötetet, amelyek turistakalauzként szolgálhatnak a természetjáróknak. Nehéz szavakban kifejezni azt az élményt, amit az album lapozása jelent. Odaillő idézetekkel (mintegy 220 idézet művészettörténeti leírásokból, tudományos írásokból, élménybeszámolókból) teszi még olvasmányosabbá a bemutatott vidéket, épületet. Igazi művészi élmény az album minden egyes oldala.

Farkas Aladár

MAGYAR NAGYASSZONYOK LÓRÁNTFFY ZSUZSANNA – ISKOLAALAPÍTÓ, MECÉNÁS

Lórántffy Zsuzsanna I. Rákóczi György fejedelem felesége 1602-ben született Ónodon. A korán árvaságra jutott lány 1616-ban ment feleségül a 23 éves Rákóczi György borsodi főispánhoz, hozománya a pataki vár és birtok volt, amely így került a Rákócziak tulajdonába.

A Korban ritkaságnak számító szerelmi házasság 32 éven át tartott, 5 gyermekük közül kettő élte meg a felnőttkort.

Rákóczit 1630-ban erdélyi fejedelemmé választották, a család Gyulafehérvárra költözött, de a fejedelemszennyre többnyire Sárospatakon időzött. Irányította, gyarapította a birtokot, ahol jelentős építkezés indult; gyógynövényeket termesztett, a belőlük készült gyógyszerekkel ellátta a környéken élőket is.

A legenda szerint a tokaji aszú is az ő gazdálkodása idején született: eszerint birtokán a szőlőt Habsburg-ellenes harcok

miatt csak novemberben szüretelték le, ezért lett édesebb és tüzeesebb a már összeaszalódott szőlőszemekből sajtolt nedű.

Lórántffy Zsuzsanna nemcsak férjének támasza, hanem nagyszerű anya és mélyen vallásos asszony is volt. A gyermeknevelés mellett fontosnak tartotta a helyi református iskola és gyülekezet anyagi, szellemi támogatását. Az ott élők számára kórházat is épített.

1648-ban, férje halála után, végleg Sárospatakon telepedett le fiával, Rákóczi Zsigmonddal. Ettől kezdve indult igazi fejlődésnek a város és a református kollégium. Nyomdát is alapított, elsősorban a tankönyvek és a tanárok tudományos munkáinak kinyomtatására. Ezekkel és az iskolának adományozott családi könyvgyűjteményével a későbbi híressé vált pataki könyvtár alapjait rakta le.

A már korábban kibővített iskolába új tanárokat hívott meg, többek között a híres

cseh-morva pedagógus-író, a népiskolában gondolkodó Comeniust is, aki itt írta a Schola Ludus (Az iskola mint játékszín) és az Orbis sensualium (A látható világ képekben) című műveit. 1657-ben Fogarason egy román tan nyelvű iskolát is létrehozott.

Lórántffy Zsuzsanna 1660 április 18-án hunyt el, hamvai a pataki Vártemplom kriptájában nyugszanak. Az Iskolakertben szobor őrzi emlékét. Egy legenda szerint, ha egy pataki diák a szobortól kér segítséget vizsgáihoz, az teljesülni fog.

Minden erejével, idejével alkotni igyekezett, vagyonát pedig utódainak kihalása esetén „az egész nem Magyarországra” hagyta.

Sok iskola névadójaként is él az emlékezete, az utókor méltán nevezi őt magyar nagyasszonynak.

Ballai Erzsébet

ZRÍNYI ILONA MATEMATIKAVERSENY

A Matematikában Tehetséges Gyermekért (MATEGYE) Alapítvány az idei tanévben is megrendezi a háromfordulós (iskolai, területi, országos) Zrínyi Ilona Matematikaversenyt. A verseny elsődleges célja a matematika népszerűsítése. Az összeállított feladatsorokkal elsősorban a tanulók logikus gondolkodását kívánják mérni. A versenyen az iskolák 2-12. osztályos tanulói vehetnek

részt, egy iskolából legalább 3 tanuló. A tavaly iskolánk a területi fordulójáig jutott el.

A november 20-án megrendezett idei első fordulón a Zimmethausen Szaklíceum következő diákjai versenyeztek: György Dorca, Kozma Zsolt, Mihai Kolbert Botond, Pethő Anna-Tünde, Szabó Ervin (2. osztály) Galatescu Eduard, Péterffy Dorka-Zselyke (3. osztály), Fazakas Patrik-Krisztián, Ferencz

Richárd, Ferencz Roberta, Pépel Abonyi Márk, Péterffy Hanna-Kriszta (4. osztály), György Bence, Mihály Gergő (6. osztály), Berecz Dávid-Salamon (7. osztály) és Lucaci Kriszta (8. osztály).

Sok sikert kívánunk minden tanulónak, hogy lehetőleg minél többen vegyenek részt a második, illetve harmadik fordulóban!

Laczkó Róbert

MESÉLŐ MÚLT

Gépkocsink a kitűnő úton percenként fogyasztja a kilométereket, pedig kigyó úton haladunk az „Ágtető” felé, ahonnan nagy lejtéssel Borszéknek mutat a nyíl... Kavics-törő gép zakatol a tetőn... Komoly útcináló, úthengerlő munkálatok folynak. Az úttól jobbra és balra — három helyen is — fejszék csattognak, fűrészek hersennek. Egymás után dőlnek ki a fák... Vágterületeket irtanak gyergyóremetei, gyergyóditrói és gyergyósalamási székely favágók... Úgy néz ki a vágterület most, mintha valami hatalmas erő óriási gyufásdobozt öntött volna szét a tájon... Nagy kár, hogy még mindig cégek döntenek közbirtokossági tulajdont képező erdőkben. Holott a székely érdek házi kitermelést kér.. Vajon, mikor ismerik fel az emberek: az ősi vagyonnak csak székely célokat szabad szolgálnia! Egyetlen fillér sem mehet idegenhez abból a vagyonból, melynek minden rögéhez székely vér és verejték tapad.

Idestova két kerek évtizede hirdetjük ezt az igazságot. Hányszor, de hányszor írtuk le már: az idegen üzletek elmennek, ha lesvad a fenyő s mi itt maradunk — kopár hegyek alatt — koldusan. Üzemek, palotások épülnek idegenben, igen sok esetben külföldön a székely fa jövedelméből. Csikban ebben a pillanatban 16 fűrészüzem eladó. Mind idegen tulajdonban van. Székely ember, ha kerébe török, sem tudja a tulajdonosok nevét helyesen kiejteni. Tanulni kellene immár egyszer ebből... Ezek a gondolatok kavarnak a lelkünkben, miközben lassan lefelé siklik, kanyarog a kocsi ... Végtelennek tetsző erdőségek közepén áll az ország egyik leghíresebb és legelőkelőbb fürdőhelye. Jelenleg 125 használatban lévő villája van a fürdőnek 1200 szobával, mintegy 3300 férőhellyel. Nagy kár, hogy a fősétány bejáratát deszkából eszkábált, „székely kapu”-nak nevezett giccsel csúfították el. Az ember érthetetlenül áll a tákolmány előtt s önkéntelenül felkiált: ki találta ki a hatalmas piros szíveket és más mézeskalácsos díszítéseket?! Általában az utóbbi időben sok ehhez hasonló „kezdemenyezéssel” találkozunk a szemlélő s elképzeltelenül állapítja meg: felszínen úszunk, amikor a mélyben kellene járni s népünk gyöngyeit felszínre hozni. [...]

A fürdő alkalmazottai orvosi előírás szerint készítik a fürdőt, gőzzel fűtött csövekkel emelik a megkívánt hőfokra a vizet, mely így semmit sem veszít gyógyhatásából. Az ősi „melegfürdőnek” korszerű kivitele ez. Évszázadokon keresztül, amikor még bölöngt üztek ezeken a tájakon őseink, nagy kádakat

színültig mertek a kitűnő gyógyforrásból. Közvetlen közelébe hatalmas tüzeket raktak s azokon „tüzesítették” a köveket. A neki-veresedett kődarabokat villa és más alkalmas szerszámokkal a kádba dobálták s így készült az „egészségjavító gyógyfürdő”. [...]

Követjük a víz útját. Az igazgatóság épülete mögött két hosszú raktár forma házba igyekszünk. Egyik a töltő, másik a raktár. Nagy csörömpölés, csattogás és zakatolás között megy a munka. A mosóknál, a töltőknél, a dugaszolóknál, a raktár és a töltő között szakadatlan, körforgást végző, tele üvegeket szállító futószalag mellett leányok és asszonyok dolgoznak. Ütemesen megy itt minden. A beérkező üvegeket forró vízben áztatják, majd körforgó mosógépekbe helyezik, ahonnan a tisztálón keresztül a töltő szerkezetéhez kerül. Itt üvegburán át zúdul a víz a töltőcsövekbe. A jelenlegi berendezéssel percenként 950 üveget lehetne megtölteni, ha volna. De nincs, így aztán annyit töltöttek, amennyit tudnak. Az üvegek száma irányítja a munkát. Óriási mennyiségű víz megy kárba. Érdemes futó számítást csinálni. Tehát: a mostani töltőszerkezettel óránként 57.000 üveget lehetne megtölteni. Eszerint 8 óra alatt 456.000 liter vizet lehet felfogni. Megfelelő munka váltással 16, illetőleg 24 órás munkaidővel 912.000, illetve 1 millió 368 ezer üveget lehet forgalomba hozni. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a korszerűnek nem mondható berendezés negyedrészen sem használja ki a főkút vizét. Nagyobb teljesítményű berendezéssel háromszorosára, négyszeresére, sőt ennél is többre lehetne emelni a termelést, hisz másodpercenként zuhog, zuhog a drága víz és megy kárba. [...] Borsbéken a célnak tökéletesen megfelelő üveggyár volt. A háború alatt tönkretették... Komoly harcok színhelye volt a fürdő és környéke az elmúlt világháborúban. Most aztán rettenetesen érezzük az üveg hiányt. Négyszázezer pengővel a kőszén lelőhelyeinek közelében fel lehetne állítani az üveg-

gyárat. 3-4 esztendő alatt, sőt tán ennél is hamarabb ki lehetne hozni a befektetett tőkét. Az üveggyártással párhuzamosan emelkedne a borvíz termelésünk. Így ma nem tudjuk teljesíteni a megrendeléseket, mert nincs mibe szállítsuk a világhírű vizet. Pedig jól tudjuk, világosan látjuk: okos, előrelátó kereskedelmi terjesztéssel nem remélt eredményeket érhetnénk el a borsbékai borvízzel. [...] Helybeni üveggyár, az innen hat kilométer távolságra vígan pőfékelő iparvasút kiépítésével olyan szállítási lehetőséghez jutnánk, amely egy csapásra nagyban csökkentené vizünk jelenlegi forgalmi árát. Más téren is nagyszabású munkát végezhetnénk megfelelő tőkével — magyarázza Gaál dr. — Hideg és meleg fürdőnköt a követelményeknek megfelelően építhetnénk át. Nyári és téli strandról gondoskodnánk. Utóbbit üvegházi megoldással képeltük el. Sajnos, a pénzhiány a székelység legnagyobb „baja”, számításainkat áthúzza. Mindezekből látszik: felmérhetetlen lehetőségek előtt áll Borsbék. Sokmillió, sőt sok tízmillió palackban dobhatná piacra borvizét, csak a főkútból. Hol marad még az ugyanolyan értékű és hasonló bő „Erzsébet”-forrás vize?! Aztán rendelésre a többi kutakból, a „Madonna”, a „Kossuth” forrásokból is tölteni kellene. Utóbbinak az a nevezetessége, hogy az este kútba dobott rózsát, vagy más virágot reggel megkövülve veszi ki a kísérletező.

Szebbnél-szebb, érdekesebbnél érdekesebb kirándulóhelyek övezik a fürdőt... Hatalmas tündérkert veszi körül, ahol tavasszal, nyáron, ősszel és télen egyaránt utolérhetetlen szépségben pompázik minden. Tíz, sőt száz kilométereken keresztül erdő és erdő övez itt mindent. A csönd és az ózondús levegő világa ez. Más, szerencsésebb gazdasági körülmények között élő nép eddig utolérhetetlen aranybányát létesített volna itt... A szegény székelység kínlódik, befektetés hiányában még el sem tudta kezdeni a dolgát. Pedig tenni kell valamit. Végeredményben a kitermelésre, értékesítésre váró anyag is töke, sőt, az az igazi töke. Abból lesz a pénz. Hát el kell indulni a „pénzcsinálás” útján. Idegenek rojtos nadrágokban érkeztek ide, kezdtek vállalkozásba és szereztek óriási vagytonokat. Tán az ősi székely vagyon is ér annyit, mint néhány nyeszlett, kirottozott, idegen anyagból, idegen gyárban szőtt, idegen ember által hordott — nadrág?!

FERENCZ GYÁRFÁS.
ELLENZÉK, LXIV. évfolyam, 281.
szám, 1943 szeptember 6.
Közreadja: Pethő Csongor

EGY ÉV - HÉT RENDEZVÉNY SZÁMVETÉS

Év vége felé közeledve az ember számot vet eredményeiről, illetve kudarcairól, következtetéseket von le és bizalommal tervezi a jövőt. Nem történik ez másként a Kulturarium egyesület esetében sem: összegzünk, elemzünk, értékelünk, hálát adunk a jó dolgokért, levonjuk a következtetéseket a rosszakból.

Mozgalmas, izgalmas, tanulságos, egy szóval: JÓ évet hagyunk magunk mögött. Kiálltunk hét próbát, azaz megszerveztük az alábbi hét eseményt:

A Papa la Sanyi társsszervezésével létrejött SzalonnaFeszt volt az évnitó rendezvényünk, melynek középpontja egy hangulatos termelői vásár volt, szalonna és kolbászellattal fűszerezve.

Ezt követően Veres Szabolcs kezdeményezésére a Pünkösdi egészségnapon Heinsinger Mika koncertjében gyönyörködhetett a közönség.

Júniusban egyesületünk immár másodízben felelt a Gyereknapi jó hangulatáért, ahol a kézműves foglalkozásokra fektettük a hangsúlyt.

Nyáron, folytatva a hagyományt a Műterem alkotóhét várta a rajzkörös diákokat, melyet egy kiállítás koronázott meg.

Ősszel a Borszék épített örökségét középpontba helyező projektünkkel hívtuk fel a figyelmet a kiegyensúlyozott és ápoltságára, építészeti értékmentésre.

Majd első ízben szerveztük meg a Krisz-

tus asztalánál egyházi ének- és versmondó találkozót, melynek a felső-borszéki Római Katolikus templom adott otthont.

Év végére a Néptánc és népzene Borszákon elnevezésű eseményünk három havi díjmentes táncoktatást, négy tánczást és egy mesetánczást biztosított gyermekek és felnőttek számára.

Hálás köszönetünk mindazoknak, akik valamilyen formában segítettek egyesületünk munkáját!

A jövő esztendőben újfent megszerveznénk hagyományteremtő eseményeinket, ugyanakkor megoldásokat keresünk arra, hogy rendszeres, a népi örökségünkkel kapcsolatos tevékenységeket szervezhessünk. Edigi megvalósításaink kiindulópontot jelentenek jövőbeli terveinkhez is, amelyek kivitelezéséhez keresni fogjuk a megfelelő lehetőségeket, forrásokat.

Amennyiben tevékenységeink felkeltették érdeklődését, követhet bennünket a Facebook-on, illetve lehetőség van anyagi támogatásra is, a személyi jövedelemadó 3,5%-ának felajánlásával.

A sikerélmény és az örömteli tervek mellett kihívásaink - megfelelő méretű, elhelyezkedésű és hangulatú tér találása, önkéntes segítő kezek hiánya - szinte eltörpülnek.

Vannak tehát feladataink, kihívásaink, és reméljük lesznek lehetőségeink is megvalósítani ezeket.

Fazakas Emese

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉSEK

Erős Edvin
2023.09.20
Doca Alissa-Lizette
2023.09.25
Fazakas Kristóf
2023.10.04

ELHALÁLOZÁS

Ungureanu Sorin
1967.08.29-2023.12.11
Oprea-Serban Călin-Marius
1980.01.14-2023.12.07

SZILÁGYI DOMOKOS: KARÁCSONY

*A puha hóban, csillagokban,
az ünnepi foszlós kalácson
láthatatlanul ott a jel,
hogy itt van újra a karácsony.*

*Mint szomjazónak a pohár víz,
úgy kell mindig e kis melegség,
hisz arra született az ember,
hogy szeressen és szeressék.*

*S hogy ne a hóban, csillagokban,
ne ünnepi foszlós kalácson,
ne díszített fákon, hanem
a szívekben legyen karácsony.*

*A Források szerkesztősége mindenkinek
meghitt, áldott karácsonyt és békés,
örömteli új esztendőt kíván.*

SAKK VODA COSTELLE

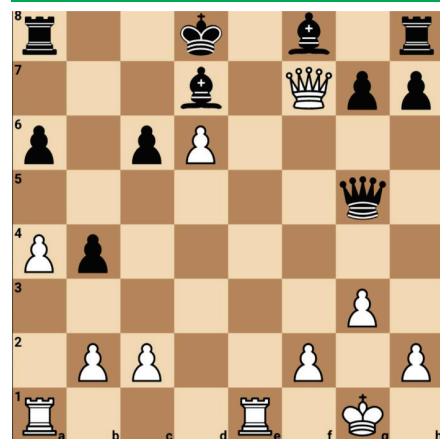

Diagramm a novemberi számból

A novemberi számban megjelent feladvány megoldása:

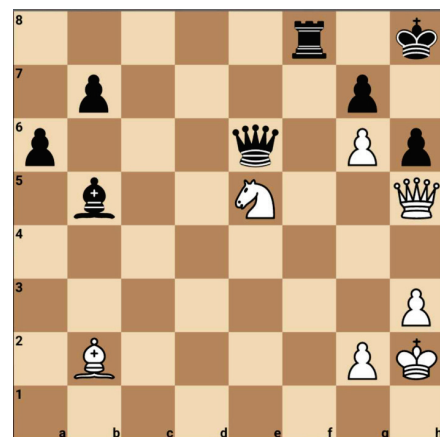
1Be8+!!-Fxe8
2Vc7#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelöljük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 3 lépésből.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS KAPURÓL KAPURA:

2024. JANUÁR 15. HÉTFŐ
2024. FEBRUÁR 19. HÉTFŐ

BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA - ISSN 1224 - 1709

Felölös szerkesztő: Mőga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Elekes Szabolcs, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József,

Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Pethő Csongor, Rédei Botond, Szőcs Noémi

Számitógépes szerkesztés: Mőga Attila / Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

A cikkek tartalmáért az aláíró személy a felelős.